

นิติธร เต็มทานาม 2549: การยอมรับเทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิภาพในการบำบัดของเสียจากฟาร์มโคนม: กรณีศึกษา เกษตรกรเขตพื้นที่ ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและ
นิเทศศาสตร์เกษตร ปรชชานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์เอมอร อังสุรัตน์. Ph.D. 245 หน้า
ISBN 974-16-2797-1

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา 1)ภูมิหลังบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ตำบลหนอง
กระทุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 2)สภาพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร 3)ความรู้ในการสร้างบ่อก๊าซ
ชีวภาพของเกษตรกร 4)ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ และไม่ยอมรับเทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิภาพของเกษตรกร และ
5)ปัญหา และข้อเสนอแนะในการยอมรับเทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิภาพนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้เลี้ยง
โคนม ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 66 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ
ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนค่าสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โพรดัก โมเมนต์

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 44 ปี อาชีพหลัก คือ เลี้ยงโคนม อาชีพรองที่พบมากที่สุด คือ ทำ
ไร่ รายได้เฉลี่ย 588,816.2 บาทต่อปี พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 2.7 ไร่ เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนม เพื่อน
บ้านเป็นแหล่งข่าวสารที่ได้รับมากที่สุด ประสบการณ์เลี้ยงโคนมเฉลี่ย 7 ปี พื้นที่เลี้ยงโคนมเฉลี่ย 1.8 ไร่ จำนวนโค
นมเฉลี่ย 22 ตัว แรงงานในการเลี้ยงโคนมเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน ปริมาณน้ำนมเฉลี่ย 85.21 กิโลกรัมต่อวัน
รูปแบบการเลี้ยงโคนมที่พบมากที่สุด คือ การเลี้ยงโคนมแบบปล่อยอิสระในลาน หรือในคอก แหล่งเงินทุนที่ใช้
มากที่สุด คือ เงินทุนส่วนตัว ต้นทุนในการเลี้ยงโคนมเฉลี่ย 11,285.3 บาทต่อตัว วัตถุประสงค์ที่ผลิตเองมากที่สุด คือ
ข้าวโพด วัตถุประสงค์ที่ได้จากภายในชุมชนมากที่สุด คือ การใช้บริการผสมเทียม วัตถุประสงค์ที่ได้จากภายนอกชุมชนมาก
ที่สุด คือ น้ำประปา ไฟฟ้า ผู้ขายเป็นผู้กำหนดราคาวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงโคนมทั้งหมด รายได้จากการเลี้ยงโคนม
เฉลี่ย 430,895 บาทต่อปี สหกรณ์โคนมเป็นผู้กำหนดราคาน้ำนมดิบทั้งหมดที่เกษตรกรจำหน่าย เกษตรกรได้รับ
ความรู้ในการเลี้ยงโคนมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐมากที่สุด เกษตรกรมีแนวโน้มเลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้น การกำจัดของเสีย
และน้ำทิ้งจากฟาร์มที่พบมากที่สุด คือ การพักในบ่อก่อนปล่อยออกนอกฟาร์ม วิธีในการจัดการมูลโคที่นิยม คือ
การขายมูลโคตากแห้ง เกษตรกรส่วนมากมีความรู้ในการสร้างบ่อก๊าซชีวภาพอยู่ในระดับต่ำ การยอมรับ
เทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิภาพทั้ง 4 ขั้นตอน อยู่ในขั้นไต่ร่องมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ 1)ควรพัฒนา
ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิภาพให้แก่เกษตรกร โดยการฝึกอบรม จัดการศึกษาดูงาน จัดเวทีเสวนา
วิชาการ และเผยแพร่ผ่านสื่อในชุมชนเป็นประจำ 2)ควรส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวโพด และให้ความรู้ และทักษะ
ในการผสมเทียม 3)ควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาวัตถุประสงค์ และผลิตภัณฑ์ 4)ควรมีการจัดหา
ช่องทางการจำหน่าย และแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และ 5)การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีบ่งชี้ชีวิ
ภาพในรูปแบบของการฝึกอบรม ควรจัดในหมู่บ้าน ช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม